

קשר עוד בטרם נכנסו לתפקידם, ושניהם, כמו קודמיהם, כאן בבית גם כיום. אנחנו סמוכים ובטוחים שתרומתו החשובה של פרופ' שביט לעושר פעילות המחקר ולרמתה תמצא המשך ופיתוח ראויים עם פרופ' חזן. ברוך הבא וברוך הנמצא.

גדעון קורן

בחבורת הבאה של קשר נרצה לעסוק, ברוח הזמן, בנושא "תקשורת והגירה", דיון שעשוי להרים תרומה נכבדה ומרתקת לעיון ולמחקר מנקודת המבט היהודית והישראלית. ואחרון אחרון חביב – ברכה נאמנה לראש המכון הנכנס והעורך האחראי החדש של קשר, פרופ' מאיר חזן, ושלמי תודה לראש המכון והעורך האחראי היוצא פרופ' יעקב שביט. שניהם היו שותפים למלאכת

לתמר ליבס

זכות המילה הראשונה שמורה לזוהר קמפף, והוא אומר: "חכמה, חדה, שנונה". תמר הייתה שונה מרובנו בחוג, מושרשת יותר במדעי הרוח מאשר במדעי החברה. ציוני הדרך שלה היו:

1. רקע משפחתי אמנותי: אביה תרגם קלאסיקות יווניות, אמה עסקה בקדרות ובעלה הוא אדריכל דני נודע שבנותיו המשיכו את דרכו המקצועית. היא התגאתה בכולם מאוד, וגם בבנה יוחנן שלא היה לאמן.

2. תואר בוגרת בפילוסופיה.

3. קריירה כשדרנית בגלי צה"ל ובהמשך, כמפיקה ומגישה של "פינת הנוער" בקול ישראל.

4. החוויה והניסיון של חיים בין-תרבותיים בסרי לנקה ובבריטניה טרם חזרתה למקום הולדתה, ירושלים.

הדוקטורט של תמר עסק בהצלחתה המסחררת של הטלנובלה האמריקנית **דאלאס** בעולם. מטרת המחקר היו לבדוק אם תרבויות שונות מפענחות מסרים תרבותיים בדרכים שונות; את ההשערה שהאימפריאליזם האמריקני משווק את הקפיטליזם לעולם כולו; ולענות על השאלה: מהו בסופו של דבר המסר? (התשובה: עשירים עלולים להיות אומללים).

נמצא שאופני הפענוח אכן משתנים בין תרבויות, אך יש גם הבנה משותפת רחבה. כדי להדמות הבדלים תרבותיים היא בדקה קבוצות מיקוד שונות בישראל. בקרב יוצאי מרוקו, למשל, נמצאו הבדלים בתוצאות הצפייה בין נשים וגברים. בקיבוצים הסדרה נחשבה להיט. העולים מרוסיה היו חשדנים יותר (מה מנסים למכור לנו?). נוסף על כך נבדקו קבוצות מיקוד של אמריקנים מלוס אנג'לס ושל יפנים ביפן (שם **דאלאס** לא זכתה להצלחה). בסופו של דבר התזה זכתה בפרס המכובד ביותר שמעניקה האוניברסיטה העברית בירושלים. המחקר זכה בפרסום ציבורי וגלובלי מעבר לחוגים האקדמיים בעיקר הודות לכתבה נרחבת ומפורטת מאת תומס פרידמן שנדפסה בעמוד השני של ניו יורק טיימס.

תמר עסקה במחקר בין-תחומי של הסוציולוגיה ופסיקה ושיתפה פעולה, בין השאר, עם שושנה בלום קולקה, עם ברנדה דנט ומאוחר יותר עם זוהר קמפף. בהמשך הקריירה היא הצטרפה לצוות המחקר של "אירועי המדיה" עם דניאל דיין ואליהוא כץ, והציגה ניתוח חשוב ומעמיק לנאומו של נשיא מצרים אנואר סאדאת, אשר הגיע לירושלים וקרא לשלום בשידור חי. האירוע וסיקורו גרמו להתעניינות מתמשכת בוועידות שלום ובעיסוק שגרתי באירועי מדיה: פיגועי

טרור או טקסים של הסכמי שלום לכאורה. תמר כינתה אירועים אלה "מרתונים של אסונות", מושג שאומץ בהרחבה במחקר.

כשהגיע תורה לשמש כראשת החוג, היא שינתה אותו באמצעות חיבור בין מדעי הרוח למדעי החברה. היא נאבקה למנות אנשי סגל צעירים ומבריקים ותרמה בכך לעיצובה של המחלקה לתקשורת – אולי הטובה בעולם. היא תיזכר שנים ארוכות כמנחה וכיועצת חמה ומבינה, וכעמיתה ששיתפה פעולה עם רבים, גם אני בתוכם. אמנם התווכחנו לעתים קרובות, אבל מהנה ומועיל להתווכח עם מי שמסכימים אתו ביסודו של דבר.

תמר כתבה שני ספרים עם זוהר קמפף על פניה המשתנות של המלחמה על מסכי הטלוויזיה. הספרים הדגישו את העלייה הגדולה בשכיחות הופעתם של אזרחים מן השורה משני צדי הסכסוך ואת תפקידי המחמאות העצמיות שממלאים עיתונאי טלוויזיה (נושא מחקר ליהט כיום). היא חקרה עם עמית פינצ'בסקי ואורה הרמן את השידור הישיר של משפט אייכמן. עם מנחם בלונדהיים עסקה באנלוגיה שבין אסון מגדלי התאומים לסיפור מגדל בבל המקראי. היא פרסמה ספרים עבריים שהתבססו על הרצאותיה בגלי צה"ל וערכה עם דוד לוי סדרה של מקראות מוערות בתחום חקר התרבות הפופולרית אשר נעשו לרבי מכר בהוצאת הספרים של האוניברסיטה הפתוחה.

תמר נודעה כלוחמת למען מטרות נעלות (ואבודות מראש): כמה פעמים ניסתה להציל את רשות השידור, לדחות הטיה פוליטית באמצעי התקשורת. היא הוקיעה את ציד המכשפות ורדיפת הקורבנות באוניברסיטה. היא פעלה להנהיג אינטגרציה בבתי הספר בהרי יהודה ולחזק את מרצ. בקיצור, כפי שאמר אחד מעמיתינו: "היא הייתה אמיצה להפליא ולא פחדה מכלום".

תמר עזבה אותנו בעיצומה של עבודה על כמה וכמה פרויקטים שלא הושלמו. אחד מהם עסק בתפקיד הרדיו בהפצת הלשון העברית; אחר השווה בין היומנים האישיים של כתבים צבאיים במלחמת 1948 לבין הכתבות שפרסמו בפומבי. מאמר נוסף, המנתח את תפקידו של הרצל כאיש תקשורת, עתיד לצאת לאור בקובץ שנושא "תקשורת ותפוצה" שהפקנו במסגרת המכון ללימודים מתקדמים באוניברסיטה העברית. מאמר זה מעלה על נס את מחויבותה העמוקה של תמר כציונית.

אבל לדעתי לבה נשבר באמת רק כששללו לה את רישיון הנהיגה...

אליהוא כץ